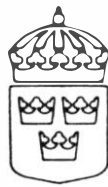

Motion till riksdagen

1987/88:Jo255

av Bengt Silfverstrand m. fl. (s)
om stödet till svensk fruktodling

Mot.
1987/88
Jo255-260

Den svenska trädgårdsproduktionen är av stor betydelse för vårt folkhushåll. Näringsgrenen omfattar drygt 5 000 företag och sysselsätter ca 20 000 personer i primärproduktionen. Verksamheten är mycket arbetsintensiv, vilket innebär ett förhållandevis stort antal sysselsättningstillfällen räknat per investerings- eller arealenhet. Näringen är framför allt koncentrerad till södra Sverige. Skåne svarar för ca 60 % av den totala trädgårdsproduktionen. Starka skäl talar för att vi skall slå vakt om den svenska frukt- och grönsaksproduktionen. Produkterna är i regel av mycket hög kvalitet. Vi kan säkra en jämn och fullvärdig produktion och ur beredskapssynpunkt är egenproduktionen nödvändig. Den svenska trädgårdsproduktionen är vid en internationell jämförelse också mycket rationell.

En viktig del av trädgårdsnäringen utgörs av fruktodling. Denna är framför allt lokaliserad till södra Sverige, men viktiga odlingsområden finns även i Vätternbygden och Mälardalsområdet. I vissa delar av Skåne, t. ex. Österlen, är fruktodlingen den dominerande näringsgrenen. De mest betydande fruktslagen är äpplen, päron och plommon. Äppleskörden uppgår till ca 40 miljoner kilo, vilket täcker hela marknadens behov från i princip augusti/september till januari/februari. Päronskörden, som uppgår till ca 6-7 miljoner kilo, utgör ett viktigt komplement till äppleodlingen. Ett rikhaltigt utbud tillförsäkrar konsumenterna svensk frukt av god kvalitet.

Fruktträd börjar ge avkastning först efter fyra till fem år efter plantering och full produktion uppnås först efter tio år. Startandet av ett fruktodlingsföretag ställer särskilda krav på likviditeten, eftersom de första årens uppbyggnads- och skötselkostnader inte motsvaras av några intäkter.

I motsats till vad som är fallet inom stora delar av svensk jordbruksproduktion i övrigt erhåller svensk fruktodling ett mycket begränsat samhällsstöd. Detta stöd inskränker sig i stort sett till ett visst importskydd för äpplen och päron samt förmånliga lån vid investeringar i anläggningar som t. ex. packerier o. dyl.

Bakgrunden till importskyddet är statsmakternas beslut i början av 1950-talet att vi skulle ha en yrkesmässig fruktodling i landet. I andra länder, bl. a. inom EG-marknaden, är stödet till fruktodling inte sällan betydligt mer omfattande och det förekommer i flera fall en prissättning som ger fruktimporten en direkt dumpingkaraktär. De särskilda förhållanden som råder såväl på den internationella som på den svenska fruktmarknaden gör att det importstopp som råder under den svenska fruktsäsongen är helt avgörande för den svenska yrkesmässiga fruktodlingens existens.

Under senare år med de betydligt bättre lagringsmöjligheter som utvecklats har importstoppet tenderat att undergrävas på grund av en överimport och lageruppbyggnad omedelbart före importstoppet. Importerad frukt i stora kvantiteter kylförvaras helt enkelt långt in på den svenska fruktsäsongen. Först när importlagret börjar ta slut blir det riktig fart på försäljningen av svensk frukt.

Jordbruksutskottet understryker i sitt betänkande JoU 1986/87:20 värdet av en svensk fruktodling. Man framhåller att den svenska frukten med sina fina smakegenskaper och goda kvalitet är ett viktigt tillskott till folkhushållet och att odlingen är viktig ur sysselsättningssynpunkt. Utskottet utgår också från att svensk frukt även framdeles kommer att skyddas genom kvantitativa importrestriktioner.

Trots detta klara och eniga ställningstagande helt i linje med de motioner som väcktes i frågan vid föregående riksmöte uppstod oenighet mellan berörda parter efter jordbruksnämndens ursprungliga beslut att häva importstoppet för utländska äpplen den 16 december 1987. Regeringen ingrep och ändrade jordbruksnämndens beslut vilket innebär en förlängning av importstoppet till den 27 december.

Det inträffade visar att nuvarande system för skydd av svensk fruktodling inte är tillfyllest. Därför måste en förändring av importskyddets konstruktion övervägas. För att stärka dess effektivitet borde i stället fastställas en sista försäljningsdag för importerad frukt, ett datum som bör infalla när den svenska frukten är mogen. Regeringen bör samtidigt i samarbete med näringen närmare undersöka i vilken mån och på vilket sätt utländska odlare subventionerar sin trädgårdsnäring.

I jämförelse med de flesta andra länder har Sverige en mycket sträng kemikaliekontroll och en för trädgårdsproduktionen författningsmässigt mycket strängt reglerad användning av kemikalier. Detta innebär att importerad frukt är besprutad med kemiska medel som svenska odlare inte får använda. Inhemsk odling blir på detta sätt missgynnad i förhållande till utländska producenter.

Livsmedelsverket har vid kontroll av bekämpningsmedelsrester påvisat att sådana restmängder är ytterst ovanliga i svenska trädgårdsprodukter. Däremot överskrider gällande gränsvärden betydligt oftare när det gäller importerade trädgårdsprodukter. Livsmedelslagstiftningen innehåller inga krav på information om att svenska eller importerade livsmedel blivit behandlade med t. ex. bekämpningsmedel. Utländsk frukt behandlas genom bl. a. vaxning, bestrålning och kemiska metoder för att förlänga dess hållbarhet, något som är helt förbjudet i Sverige. Då det visat sig att frukt som plockas på södra halvklotet i mars inte säljs i Sverige förrän i december borde det vara självklart att konsumenten får veta vilka medel som använts för att möjliggöra denna långa hållbarhet. Livsmedelsverket gör inga analyser av t. ex. vaxet på importerad frukt.

Svenska konsumenter måste kunna ställa lika stora kvalitetskrav på utländska som på svenska fruktsorter. Ett minimikrav bör därför vara att konsumenten genom någon form av ursprungsbeteckning får veta varifrån det inköpta äpplet eller päronet härstammar. En skärpt kontroll av importerad frukt kan lämpligen finansieras med en ökning av den avgift som tas ut

för detta ändamål. Det bör snarast utredas om marginalerna på frukt och grönt, tolkat som skillnaden mellan producentpris och butikspris, är omotiverat stora med tanke på dessa produkters betydelse för folkhälsan. På samma sätt måste undersökas om det finns möjligheter att kräva att handeln anger kvalitetsklass i samband med priset.

Det är rimligt att handeln till kunderna vidarebefordrar upplysningar, t. ex. genom information på emballaget, om förekomsten av antimögelmiddel, hållbarhetsbehandling med vax eller andra kemiska tillsatser. Någon form av varudeklaration som visar vilka medel frukten behandlats med bör därför övervägas.

Mot. 1987/88
Jo255

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av fortsatt och reformerat importskydd för svensk fruktodling,
2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om förbättrad kontroll av och införande av ursprungsbeteckning och varudeklaration för utländsk fruktimport.

Stockholm den 26 januari 1988

Bengt Silfverstrand (s)

Birthe Sörestedt (s)

Gunnar Nilsson (s)

Kaj Larsson (s)

Nils-Erik Wååg (s)